

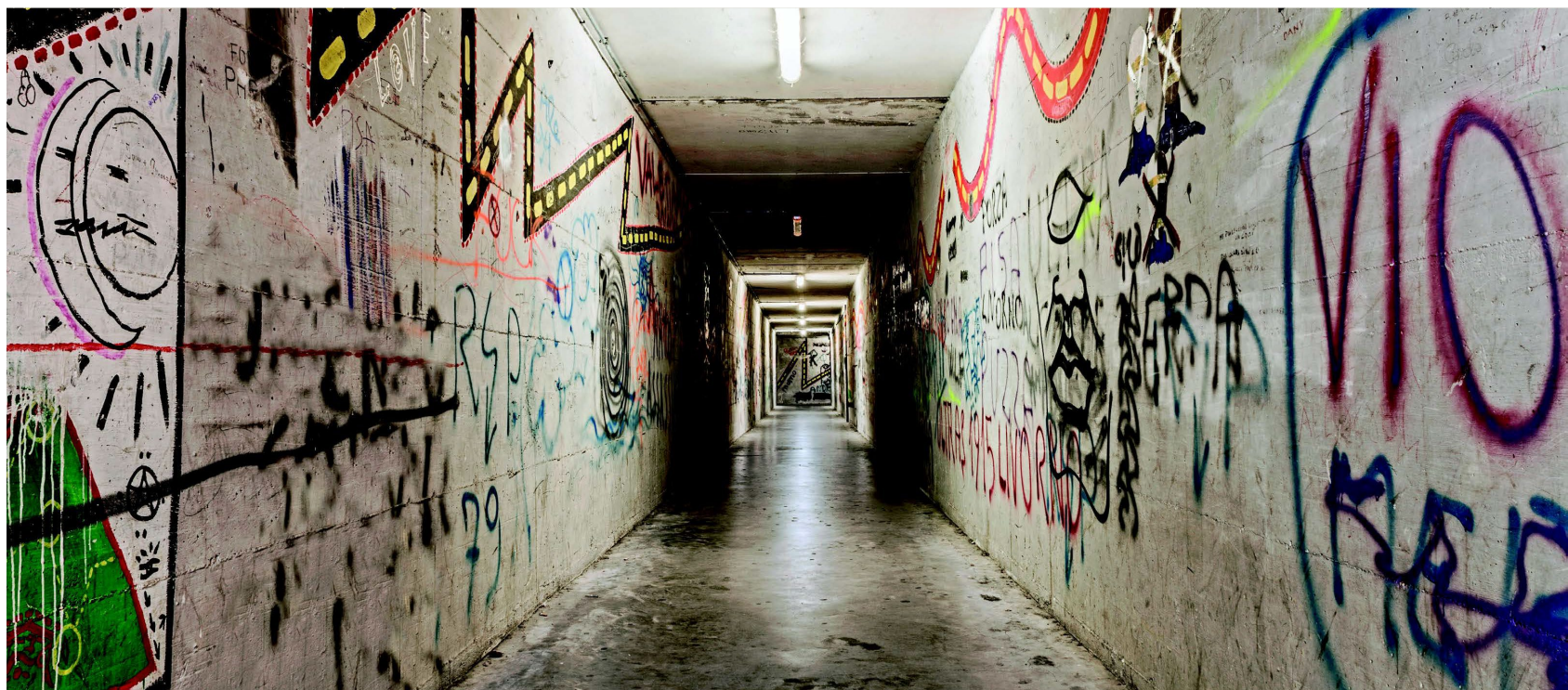
— Integraal veiligheidsbeleid; voor en mét burgers

*Ronde tafel 'veiligheid en leefbaarheid
in de publieke ruimte'*

Mechelen 7/3/2023

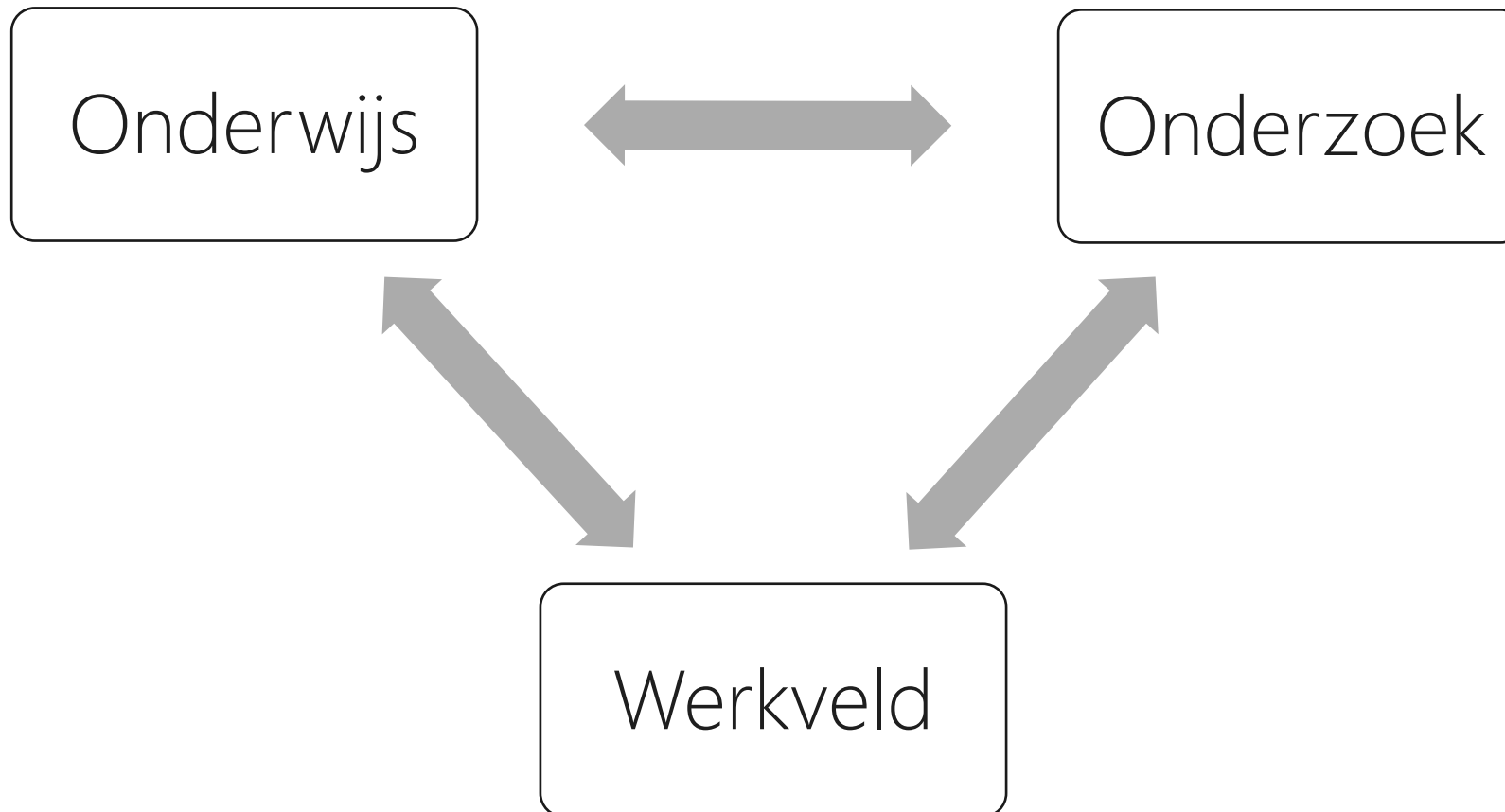

Bachelor in de maatschappelijke veiligheid / Expertisecentrum sociale innovatie

— **Praktijkgericht onderzoek**

Kruisbestuiving

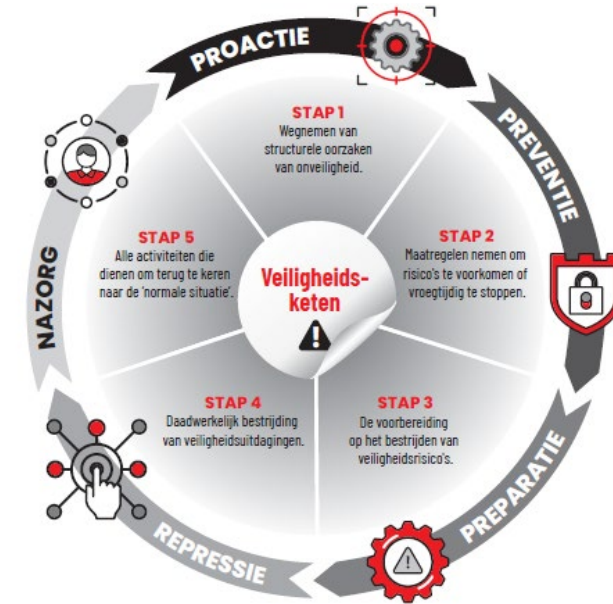
— Integrale veiligheid

= gedeelde verantwoordelijkheid

Belangrijke rol voor de burger!

Concreet? Spanningsveld(en)!

-> Op welke manier kan burgerparticipatie in lokale veiligheid in de praktijk vorm krijgen?

— Methodologie

- Literatuurstudie
- Desk research -> inspirerende voorbeelden
- **Diepte-interviews**; lokale veiligheidsactoren, sleutelfiguren

-> Op welke manier kan burgerparticipatie in lokale veiligheid in de praktijk vorm krijgen?

- Wat?
- Hoe?

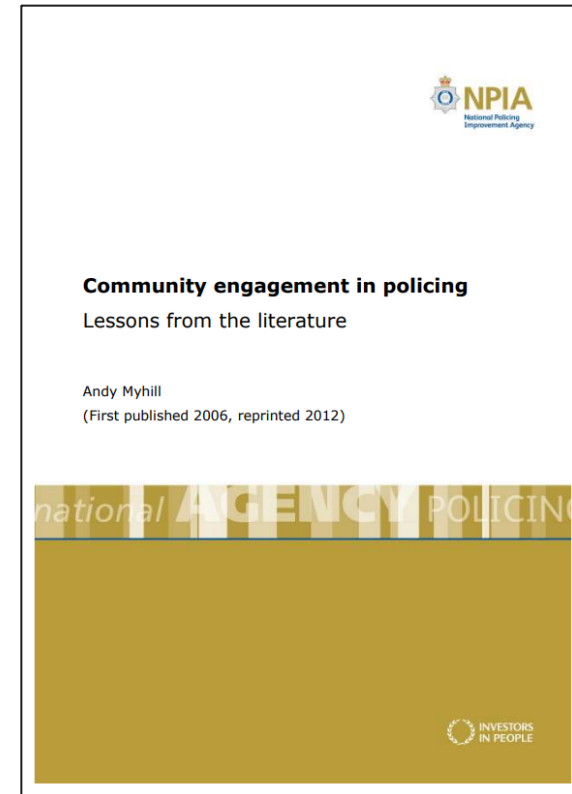
	Studenten BaMV 2019-2020	EC Sociale Innovatie
Diepte-interviews		
Lokale overheid (college, preventiedienst, gemeenschapswachten...)	36	5
Lokale politiezone	16	4
Andere (vzw, HVZ, burgerinitiatieven, federale actoren...)	5	7
TOTAAL	57	16

— ‘Burgerparticipatie’ in veiligheidsbeleid

Beleidsparticipatie < enger dan ‘maatschappelijke participatie’ – (eenzijdig) burgerinitiatief

‘Het proces om de deelname van burgers en gemeenschappen aan het lokaal veiligheidsbeleid op het door hen gekozen niveau mogelijk te maken ’

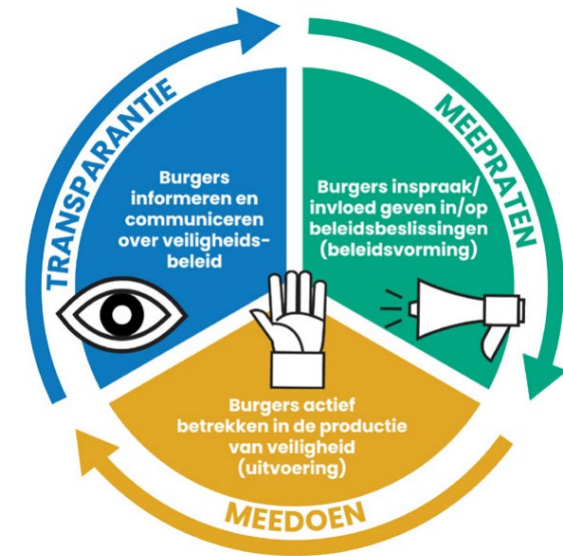
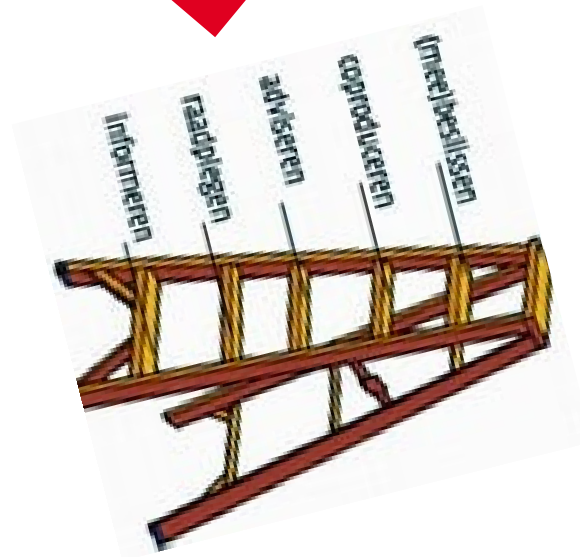
(Myhill, 2012)

— ...op het door burgers gekozen niveau

Een belangrijke shift

Participatieladder
(Arnstein, 1969)

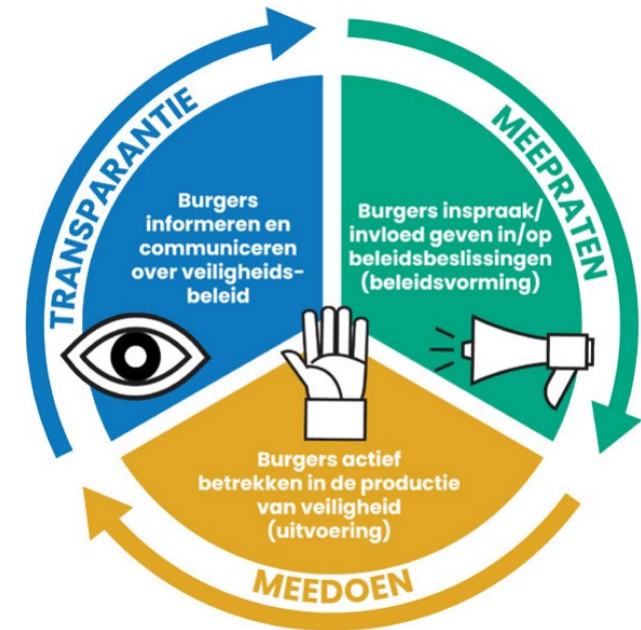
Figuur 1: Vormen van beleidsparticipatie

— ‘Burgerparticipatie’ in veiligheidsbeleid

‘Het proces om de deelname van burgers en gemeenschappen aan het lokaal veiligheidsbeleid op het door hen gekozen niveau mogelijk te maken, gaande van

- het verstrekken van informatie en geruststelling (transparantie), tot
- hen in staat stellen oplossingen voor lokale problemen te identificeren en toe te passen (beleidsuitvoering), en
- strategische prioriteiten en beslissingen te beïnvloeden (beleidsvorming).’

(Myhill, 2012)

Figuur 1: Vormen van beleidsparticipatie

— **Burgerparticipatie volgens lokale veiligheidsactoren**

'We hebben geen veiligheidsmonopolie, dus we moeten samen met anderen bijdragen tot veiligheid in de maatschappij.'

'De bevolking is eigenlijk onze allerbelangrijkste partner in het hele verhaal. Zij zijn onze ogen en oren op het terrein.'

— Burgerparticipatie volgens lokale veiligheidsactoren

‘De bevolking is eigenlijk onze allerbelangrijkste partner in het hele verhaal. Zij zijn onze **ogen en oren** op het terrein.’

— Eerder eng ingevuld?

— **Gepercipieerde beleidstegenstellingen**

'Ja, MAAR...'

1. 'Burgerparticipatie is niet effectief'
2. 'Burgerparticipatie strookt niet met het algemeen belang'
3. 'Burgerparticipatie is niet efficiënt'

'Ja, EN...'

— 1. 'Burgerparticipatie is niet effectief'

Uiteindelijk is dat iets wat veel inspanning vergt ... en het resultaat daarvan... We zouden geen andere resultaten bekomen dan degene die we nu al hebben.

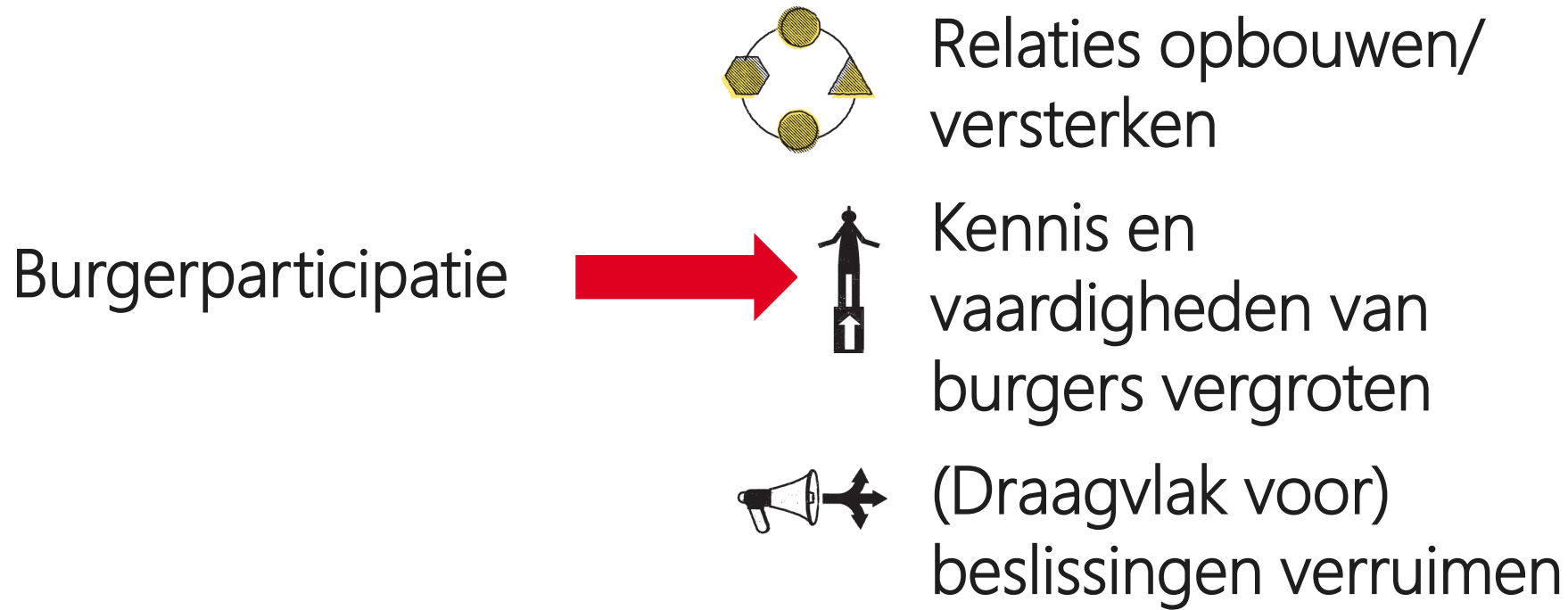
— 1. Burgerparticipatie is (waarschijnlijk) niet (onmiddellijk) effectief

...eerder lange termijn effecten op objectieve en subjectieve veiligheid?

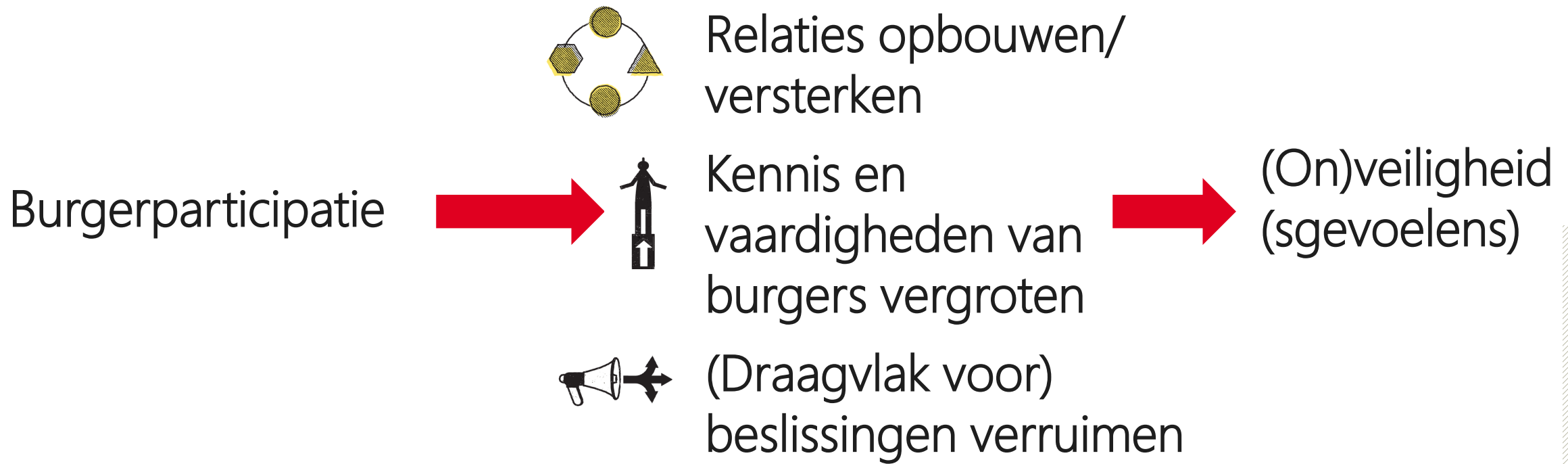

→ ? (On)veiligheid(sgevoelens)

— 1. Burgerparticipatie is wél effectief

— 1. Burgerparticipatie is wél effectief

— 1. 'Burgerparticipatie is niet effectief'

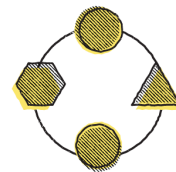

Formuleer haalbare doelstellingen!

Gebaseerd op lokale context

****!!**Geen participatie 'omdat het moet' of 'verwacht wordt'!

-> participatieprocessen die niet worden uitgedacht/ voorbereid bereiken tegengestelde effecten!

Relaties opbouwen/
versterken

Kennis en
vaardigheden van
burgers vergroten

(Draagvlak voor)
beslissingen
verruimen

— **Gepercipieerde beleidstegenstellingen**

1. 'Burgerparticipatie is niet effectief' → 1. Formuleer haalbare doelstellingen
2. 'Burgerparticipatie strookt niet met het algemeen belang'

— 2. 'Burgerparticipatie strookt niet met het algemeen belang'

'Het zijn eigenlijk altijd dezelfde mensen die participeren'

'Ik denk persoonlijk ... dat we moeten vermijden dat de **luidste roeper** dan gelijk krijgt'

'Burgers hebben te weinig expertise'

— 2. ‘Burgerparticipatie strookt niet met het algemeen belang’

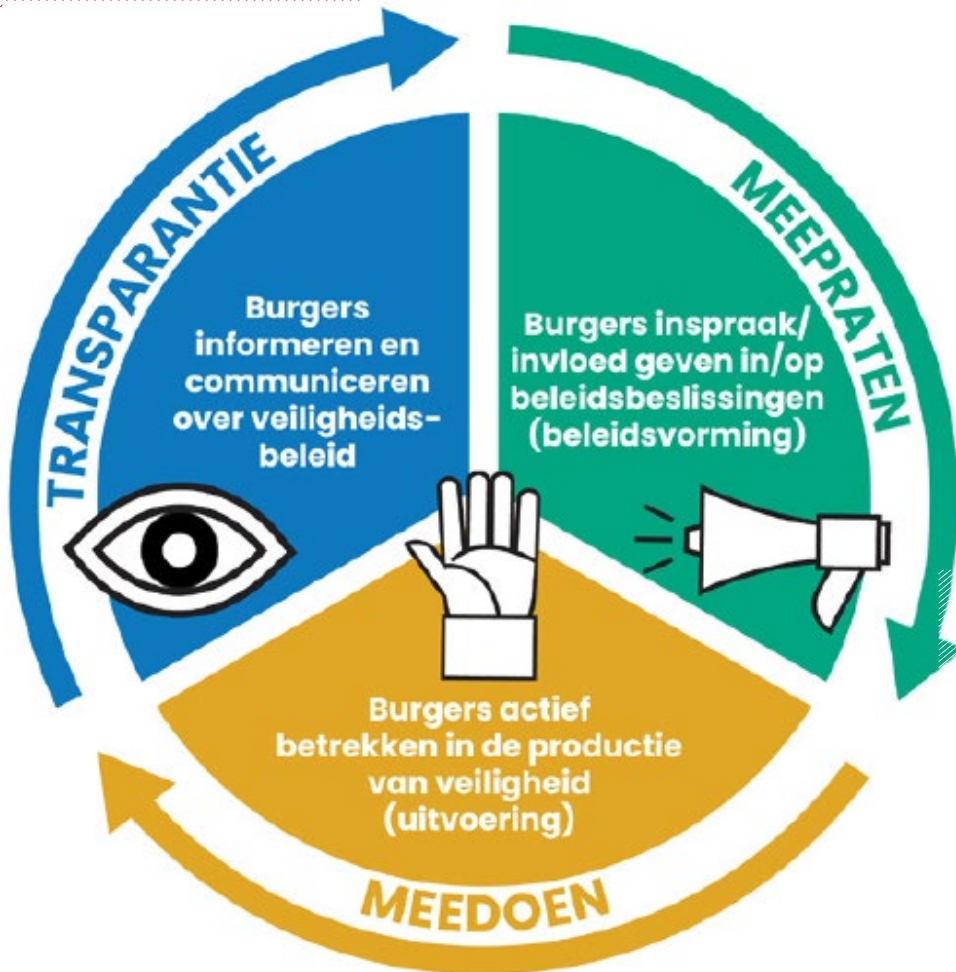

Enkel meest actieve en betrokken burgers worden bereikt?

<-> Overheid moet waken over algemeen belang, iedereen gelijk beschermen!

— 2. ‘Burgerparticipatie strookt niet met het algemeen belang’

Net **motivatie** om zoveel mogelijk diverse groepen burgers bij het veiligheidsbeleid te betrekken

Experimenteren met ~~altijd dezelfde~~ een combinatie van verschillende (laagdrempelige) vormen van participatie, gericht op noden en belangen van verschillende doelgroepen

2. Experimenteer met verschillende vormen om verschillende doelgroepen te bereiken

DG Sécurité & Prévention
AD Veiligheid & Preventie
GD Sicherheit & Vorbeugung

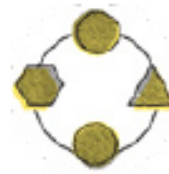
meer info

	Relaties versterken	Beslissingen beïnvloeden	Capacity building
Transparantie			
Algemene Informatie	++	+	+
Veiligheidsinformatie	+	+	++
Public Relations	++	-	-
Meepraten			
Inspraak	+	++	-
Meebeslissen	++	++	+
Meedoen			
Signaleren	++	-	++
Bemiddelen	++	-	++

Tabel 1: Doelstellingen en geschikte vormen van burgerparticipatie

2. Experimenteer met verschillende vormen om verschillende doelgroepen te bereiken

	Relaties versterken	Beslissingen beïnvloeden	Capacity building
Transparantie			
Algemene informatie		+	
Veiligheidsinformatie		+	
Public Relations		-	
Meepraten			
Inspraak			
Meebeslissen			
Meedoen			
Signaleren			
Bemiddelen			

Tabel 1: Doelstellingen en geschikte vormen van burgerparticipatie

— **Gepercipieerde beleidstegenstellingen**

1. 'Burgerparticipatie is niet effectief'	→	1. Formuleer haalbare doelstellingen
2. 'Burgerparticipatie strookt niet met het algemeen belang'	→	2. Diversifieer, experimenteer met verschillende vormen om verschillende doelgroepen te bereiken
3. 'Burgerparticipatie is niet efficiënt'		

— 3. 'Burgerparticipatie is niet efficiënt'

Angst voor falen en conflict

Brengt de gezagspositie van de overheid in gevaar

"De burger moet een antwoord krijgen maar de burger moet niet op de gaspedaal gaan staan of aan het stuur gaan staan en gans naar links of naar rechts gaan sturen, dat zorgt alleen maar voor chaos."

Veiligheid op straat (...) laat de burger zich alstublieft niet mee moeien. (...) hou dat onder controle want ... als ze met matrakken en schietgeweren beginnen rondlopen omdat ze denken dat er een of andere gekleurde medevriend of medemens daar iets gaat komen uitspoken, dan heb je anarchie.

— 3. Burgerparticipatie is niet efficiënt

Geen 'geijkte' weg, burgerparticipatie *is* ook (durven) falen en conflict

Kan gezagspositie van de overheid en geweldsmonopolie ondermijnen, maar ook net versterken!

- Verwachtingsmanagement!
- Ruimte voor trial-and-error
 - Belang van vertrouwen, open communicatie en feedback!

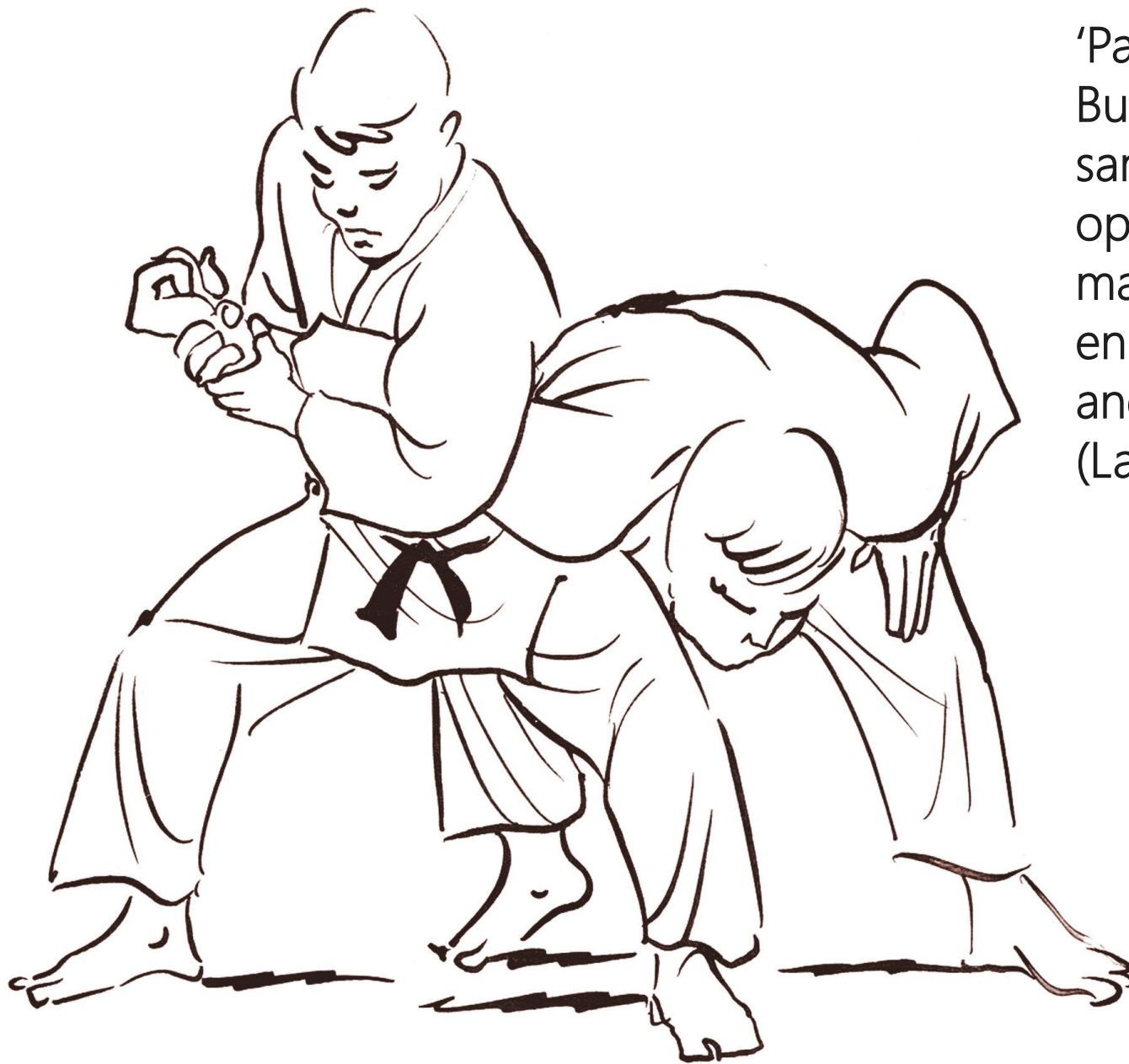
"Kwaliteitsvolle participatie heeft veel te maken met **kwaliteit van communicatie**: geloofwaardig, correct, tijdig, eerlijk, gemeend, keuzes motiveren en criteria aangeven die tot keuzes leiden. ... Als mensen op die manier ernstig genomen worden en correct behandeld door de overheid dan begrijpen mensen ook dat keuzes nodig zijn, dat niet alles kan en dat belangen moeten gewogen worden.

Communicatie is geen speelgoed voor marketing, het is de essentie van het participatiebeleid."

(De Rynck en Dezeure, 2009)

— 3 'Omdenkers' om met burgers aan de slag te gaan

1. 'Burgerparticipatie is niet effectief' → 1. Formuleer haalbare doelstellingen
2. 'Burgerparticipatie strookt niet met het algemeen belang' → 2. Diversifieer, experimenteer met verschillende vormen
3. 'Burgerparticipatie is niet efficiënt' → 3. Waardeer het proces, inclusief falen en conflict. Doe aan verwachtingsmanagement en communiceer eerlijk

'Participatie-judo':
Burgers omarmen en
samen de juiste kant
op bewegen, gebruik
maken van de kracht
en de structuur van de
ander
(Lam & Kop, 2020)

— Meer informatie

<https://www.vives.be/nl/onderzoek/sociale-innovatie/burgerparticipatie-lokale-veiligheidszorg>

Vragen, suggesties:

ellen.vandenbogaerde@vives.be

